

STRESZCZENIE ROZPRAWY

Integralny rozwój i wychowanie małego dziecka jako zadanie rodziców w katolickiej myśli pedagogicznej w Polsce XX wieku

Celem rozprawy jest ukazanie integralnego rozwoju i wychowania małego dziecka jako zadania rodziców według koncepcji wybranych przedstawicieli katolickiej myśli pedagogicznej w Polsce XX wieku. Dzięki swej aktualności są one ważną inspiracją dla pedagogiki i propozycją dla współczesnych rodziców.

Dla ukazania roli rodziców w pierwszych latach życia dziecka i znaczenia zadań przed nimi stojących, wykorzystano koncepcje integralnego rozwoju i wychowania dziecka w rodzinie polskich pedagogów katolickich. W tym celu dokonano ich analizy i syntezy w kontekście literatury przedmiotu. Korzystając z założeń metodologii jakościowych badań pedagogicznych, zastosowano metodę hermeneutyczno-fenomenologiczną. Tak prowadzona analiza, z uwzględnieniem genezy, założeń katolickiej myśli pedagogicznej i sposobu ich realizacji, prowadziła do poznania, zrozumienia i interpretacji istoty integralnego rozwoju i wychowania małego dziecka jako zadania rodziców. Dzięki temu wskazania wybranych pedagogów, sformułowane na nowo, można przenieść w kontekst współczesnych oczekiwań, potrzeb, wyzwań i zastosowania ich przez rodziców.

Całość dysertacji obejmuje wstęp, pięć rozdziałów i zakończenie. Treść rozdziałów została uporządkowana i ułożona tak, by przedstawione zagadnienie ująć wieloaspektowo, uwzględniając kontekst historyczny, społeczny, psychologiczny i pedagogiczny. W poszczególnych częściach rozprawy wskazano uzasadnienia, jak bardzo ważne jest wczesne wychowanie dziecka, jak ogromną rolę w jego integralnym rozwoju pełnią zarówno matka jak i ojciec. Podkreślono znaczenie ich obecności i relacji osobowych w pierwszych latach życia dziecka, a szczególnie miłości.

W rozdziale pierwszym omówione zostały podstawy integralnego rozwoju i wychowania dziecka w katolickiej myśli pedagogicznej. Zaprezentowano kluczowe pojęcia oraz ich rozumienie w aspekcie antropologicznym, teologicznym, historycznym i pedagogicznym. W drugim rozdziale natomiast ukazano rolę rodziców w trosce o rozwój i wychowanie dziecka w ujęciu wybranych polskich przedstawicieli katolickiej myśli pedagogicznej. Zaprezentowane zostały koncepcje Karola Mazurkiewicza, Stanisława Podoleńskiego, Barbary Żulińskiej, Józefa Wilka i Teresy Kukołowicz. Autorzy ci zajmowali się problematyką rozwoju i wychowania dziecka w najwcześniejszych latach jego życia.

Analizie istoty integralnego rozwoju i wychowania poświęcony został rozdział trzeci. Zaakcentowano w nim ważność więzi między matką a dzieckiem, rolę ojca w życiu dziecka, jakość relacji między członkami w rodzinie. Przedstawiono znaczenie pierwszych doświadczeń dla dalszego rozwoju i wychowania dziecka, które kompleksowo może rozwijać się tylko w rodzinie, przy pomocy rodziców i dzięki ich miłości.

Intensywne zmiany społeczno-kulturowe, którym podlegają zarówno społeczeństwo, jak i rodzina implikują wiele nowych sytuacji i wyzwań wychowawczych wpływających na rozwój małego dziecka. Treści te stały się przedmiotem czwartego rozdziału. Przedstawiono w nim jak bardzo rozwój i wychowanie małego dziecka uzależnione są od kultury pedagogicznej rodziców, warunkowanej czynnikami zewnętrznymi i wewnętrznymi, od postaw rodziców wobec dziecka, stylu wychowania i środków wychowawczych.

Ostatni rozdział zawiera praktyczne wskazówki dla współczesnych rodziców dotyczące zasad i istoty procesu kierowania rozwojem i wychowania małego dziecka. Wskazania zostały ujęte jako zadania rodziców wobec dziecka wynikające z ich niezbywalnych praw i obowiązków rodzicielskich. Określono również jakie znaczenie dla dziecka i pełnienia roli rodziców ma przyjęta przez nich hierarchia wartości.

W zakończeniu dysertacji dokonano podsumowania realizacji celów dla ukazania integralnego rozwoju i wychowania małego dziecka jako zadania rodziców i niezastąpioną rolę rodziny w jego realizacji.

Słowa kluczowe: dziecko, wczesne dzieciństwo, rodzice, integralny rozwój i wychowanie, kultura pedagogiczna rodziców, katolicka myśl pedagogiczna.

Iwona Jabłońska